

FAKTA OM LANDET

FULLT NAVN

Den arabiske republikken Egypt

STYRESETT

Presidentrepublikk

BEFOLKNING

99.413.317

ANERKJENTE TROSSAMFUNN

85-90% sunni-muslimer, 10-15% kristne (ortodokse, katolikker, protestanter), <1% andre (Bahaier, Jehovas Vitner, Shi'a-muslimer, Jøder).

RELIGIØS DEMOGRAFI

90% muslimer (hovedsakelig sunni)

10% kristne (majoriteten er koptisk ortodokse; andre kristne inkluderer armensk-apostoliske, katolske, maronitter, ortodokse og anglikanske) (Tall fra 2015)

*Estimater samlet fra CIA World Factbook og U.S Department of State

Kilde: USCIRF Annual Report 2019

BAKGRUNN

Egyptis grunnlov stadfester islam som statsreligion og prinsippene fra Shari'a som hovedkilden for lovgivning. Mens artikkel 64 i grunnloven konstaterer at «trosfriheten er absolutt», er det kun muslimer, kristne og jøder som kan praktisere sin religion offentlig og bygge gudshus. Av landets estimerte 99 millioner mennesker, er mellom 85 og 90% av dem sunnimuslimer, og ikke-sunnimuslimer er under 1%. Mellom 10 og 15% er kristne, hvor flesteparten tilhører den koptisk-ortodokse kirken; andre er katolske, protestantiske, maronitter, armensk-apostoliske, gresk- og syrisk-ortodokse, og andre. Det finnes omtrent 2.000 bahaier, rundt 1.500 Jehovas Vitner, og under 20 jøder.

Egypt har opplevd både fremgang og tilbakeslag under sin politiske overgang siden

2013. President El-Sisi har overvåket flere viktige økonomiske reformer og initiativer som tilbakeførte den egyptiske økonomiske posisjonen til en relativ stabilitet, noe som har tiltrukket seg mye positiv oppmerksomhet fra partnere som det Internasjonale Pengefondet (IMF). Likevel har regjeringen hatt mindre oppmerksomhet rettet mot andre sosiale bekymringer siden denne overgangsperioden, inkludert endemiske kjønnsbaserte utfordringer som blant annet seksuell trakassering av kvinner i offentlig rom og praktiseringen av kvinnelig kjønnslemlestelse (FGM) – en praksis som er formelt forbudt, men som fremdeles foregår i et skremmende høyt antall. På samme tid har ikke det egyptiske militæret klart å avbryte opprøret utført av en gruppe på Nord-Sinai tilknyttet IS, til tross for en kampanje som har pågått siden 2015. Angrep utført av IS eller andre terrorgrupper i Egypt var lavere i 2018 enn tidligere år, men de fortsatte å være en trussel

for sikkerhetsstyrker, religiøse minoriteter og det offentlige rom.

Dessuten har regjeringens innsats for å bekjempe islamistisk vold og ideologi utviklet seg til å heller bli en mer generell og alvorlig aksjon mot all oppfattet uenighet og kritikk mot landets lederskap. Tusenvis av sympatisører og medlemmer av det muslimske brorskapet har blitt arrestert eller dømt, men regjeringen har samtidig arrestert journalister, sekulære og liberale aktivister, samt andre ikke-islamistiske kritikere. Egyptiske uavhengige medier blir fortsatt forhindret i å uttrykke uenigheter i politiske ytringer, og dem som velger å gå mot dette blir 'gjort tause'. Aksjon mot offentlig uenighet ble spesielt akutt i forkant av presidentvalget i mars 2018, hvor journalister og potensielle kandidater opplevde trakassering og fengsling som et forsøk på å fjerne alle hindrene til gjenvalg av president El-Sisi. Hundrevis av ansatte i ikke-statlige organisasjoner (NGO) har opplevd enorme juridiske begrensninger som nedleggelse og fengsling under artikkel 70/2017, som alvorlig begrenser handlinger og utenlandsk finansiering av organisasjoner. Derimot lanserte regjeringen i slutten av 2018, en nøyе gjennomgang av artikkelen i forbindelse med president El-Sisi sitt offentlige løfte om å adressere dens veldokumenterte mangler.

TROSFRIHETSSITUASJONEN 2018

Positiv utvikling

Flere politiske ledere har utført positive gester for å anerkjenne behovet for trosfrihet og representasjon av religiøse minoriteter i den offentlige sfære. President El-Sisi har opptil flere ganger kommentert dette offentlig i 2018. I desember insisterte han på at nye boligprosjekter skulle inkludere kirker, og i november konstaterte han at alle mennesker skulle få lov til å tro eller ikke tro og ha en plass å utøve troen sin. Grand Sheikh El-Tayeb, landets mest anerkjente lærde innenfor sunni-islam, forteller at alle religiøse samfunn i Egypt burde få tillatelse til å ha sine egne gudshus og at staten burde garantere deres

beskyttelse – til og med bahaiene og Jehovas Vitner, som ikke er anerkjent i grunnloven. Under åpningen av den nye koptiske katedralen i januar 2019, uttrykte han også et ønske om toleranse og enhet blant muslimer, kristne og jøder mens han formante muslimer å ta ansvar for å beskytte kirkene i tillegg til moskeene. Bare én dag tidligere hadde en muslimsk politibetjent og to andre blir skadd mens de prøvde å stoppe en bombe som var plassert i nærheten av en kirke i Nasr City-nabolaget i Kairo.

Egyptiske myndigheter tok også noen viktige men små praktiske skritt mot forbedringen av trosfrihetssituasjonen. I 2018 fikk kabinettutvalget i oppgave å godkjenne registrering av kirker og kirkerelaterte bygg med utgangspunkt i loven om kirkebygg som kom i 2016 (Lov 80/2016). For første gang har en lov av denne typen kommet, og gjennom 2018 ble det gitt godkjennelse til 783 av de 5.515-5.540 relevante eiendommene som hadde levert søknad. I september 2018 utvalgte president El-Sisi Manal Awad som guvernøren i Dumyat. Manal Awad representerte da den første kristne kvinnen som hadde en slik posisjon og kun den fjerde kopteren i Egypts nyere historie som mottok en regjeringsavtale. Utdanningsministeren Shawki forteller at i 2018 har de satt i gang prosesser om å endre pensum i offentlige skoler, i disse skal ekskluderende eller intolerant språk mot religioner fjernes.

Konstruksjon, renovasjon og registrering av kirker

På tross av positive tegn fra egyptiske ledere, gjenstår det fremdeles viktige utfordringer for trosfrihet i hele landet. De 783 kirkene og kirkerelaterte byggene som fikk registreringsgodkjennelse i 2018 representerer bare omkring 14 prosent av de 5.515-5.540 relevante eiendommene. I tillegg representerer flesteparten av disse søknadene allerede eksisterende eiendommer som har vært i bruk i flere år, til og med tiår. Disse er oftest i rurale samfunn hvor det ikke har fantes nok kirkelokaler, eller ingen, som har kunne tatt imot den lokale koptiske befolkningen. Hverken disse godkjennelsene,

de andre søknadene eller tilstedeværelsen av eksisterende kirker adresserer landets ujevne politikk når det kommer til gudshus. Til tross for at guvernørene kun godkjente åtte nye kirker siden loven kom i 2016, inkludert tre eiendommer i et ubebodd og urbant område, blir misforholdet sterkt oversett.

Det gjenstår andre seriøse problemer med strukturen og implementeringen av loven om kirkebygg. Egyptiske sikkerhetsstyrker opprettholder en unødvendig og dimensjonert rolle i godkjennelsesprosessen, selv om de ikke har en formell rolle i godkjennelsen av moskeer. Selv om kabinettutvalget godkjente 783 søknader for registrering har likevel lokale myndigheter stengt minst åtte andre kirker i 2018. Flere av disse nedleggelsene skjedde som et resultat av voldelige angrep fra mobber som var rettet mot kristne. I stedet for å opprettholde loven, tillot heller myndighetene mobbene å regjere ved å tillate forsoningsmøter for å bestemme utfallet. Flere slike hendelser var direkte resultat fra rapporter om at kristne søkte godkjennelser for kirkerelaterte eiendommer.

Sekteriske angrep og juridisk straffefrihet

Selv om det har vært færre voldshendelser mot kristne de seneste årene, vedvarer det varierte utførte hendelser gjennom 2018. Ikke-statlige samtalepartnere informerer om at under rapporteringsperioden var det omkring 25 ulike voldshendelser eller voldsforsøk mot kristne. Slike hendelser inkluderer et forsøk på selvmordsbombing mot en koptisk-ortodoks kirke i Qalyubiya i august 2018, noe politiet suksessfullt hindret før bomberen nådde sitt planlagte mål. I november 2018 under det dødeligste angrepet det året, var det væpnede menn i Minya som angrep to minibusser med kristne pilgrim�er som hadde besøkt klosteret St. Samuel Bekjenneren. Syv mennesker døde og syv andre ble såret. Den egyptiske gruppen tilknyttet IS sa seg ansvarlig for angrepet.

Egyptiske myndigheter siler ut slike store hendelser som symptomatisk for terrororganisasjoner som målrettet går mot kristne, samt sikkerhetsstyrker og politi.

Gjennom 2018 fortsatte IS og andre radikale islamistgrupper å være en trussel mot Egypts store kristne befolkning. Derimot, å legge Egypts sekteriske utfordringer over på radikale islamistgrupper bekrefter realiteten at samfunnsfordommer og regjeringens neglisjering også spiller en rolle i voldshendelser. Vedvarende neglisjering på den delen av egyptiske sikkerhetsstyrker fortsatte å være en pågående påkjenning for den kristne befolkningen: for eksempel under en begravelse for ofrene etter bussangrepet i november 2018 rapporterte øyenvitner et sinne mot politiet som mislykkes i å forhindre angrepet på tross av at hendelsen skjedde kun en kilometer fra et omtrent identisk og dødeligere angrep på samme veien i 2017. I tillegg er også noen ganger politiet selv direkte involvert i slike voldshendelser: en kristen frisør i Beni Suef døde i politiets varetekt i juli 2018 etter han ble banket opp av politibetjenter når han prøvde å rapportere en dispuTT med en muslimsk medboer. En annen gang var det en politibetjent som hadde i oppgave å beskytte en kirke i Minya. Han skjøt ned en koptisk far og sønn på en arbeidsplass på posten hans i desember 2018 etter en liten dispuTT. Denne politibetjenten ble funnet skyldig i drapet i februar 2019.

Utbredelsen av vold mot kristne i Egypt har vært mest tydelig i hendelser hvor voldelige mobber har angrepet i rurale byer og landsbyer i Øvre Egypt. Gjerningsmennene ble inspirert til handling av prekenene til de lokale imamene og deres egne dype fordommer. Det var minst åtte slike angrep i 2018 utført av mobber: tre separate angrep i august, muslimske opprørere angrep koptiske kirker, hjem og bedrifter i Sultan Basha, Minya; Esna, Luxor; og Dimshaw Hashim, Minya, etter rapporter sirkulerte om at lokale kristne hadde prøvd å juridisk registrere sine gudshus. Selv om ingen av disse angrepene resulterte i direkte omkomne, var det store ødeleggelsler på eiendommer, samt de lokale kristne var livredde. Ingen skapte juridiske konsekvenser for gjerningsmennene. I stedet for åpnet de opp for tilrettelagte forsoningsmøter hvor lokale myndigheter ble enige om å stenge kirkene og bønnehusene etter dispuTTen.

Diskriminering og kjønnsbasert vold mot koptiske kristne

Bortsett fra flere åpenlyse eksempler av direkte vold, fortsetter koptiske kristne å møte press fra samfunnet som religiøs diskriminering og direkte fordømmer. Kristne fortsetter å bli underrepresentert blant høytstående offiserer i det egyptiske politiet og væpnede styrker samt blant lederroller i offentlige universiteter og domstoler. De har tradisjonelt blitt ekskludert fra landets etterretningsapparat og utenriksstjeneste. Tiltredelsen av en koptisk kvinnelig guvernør i Dumyat i september 2018 var et viktig steg fremover, men hun er den eneste kristne blant 27 guvernører over hele landet. Det nyligste og mest illustrative eksempelet på denne realiteten kom i desember hvor president El-Sisi opprettet en komité for å bekjempe sekterisme. Mens opprettelsen av en slik komité generelt er et positivt steg, har de mislykket ved å ikke inkludere en eneste representant fra landets kristne minoritet.

Kjønnsbaserte utfordringer spiller en viktig kulturell rolle i disse diskriminerende hendelsene. Noen kristne fortsetter å rapportere om bortførelser av kristne kvinner som ofte, men ikke alltid, involverer tvangskonvertering til islam. Selv om det var færre slike rapporteringer i 2018, spesielt i sammenligning med tidligere perioder, gjenstår det en vedvarende sårbarhet hos kopterne. Det er ekstra vanskelig å verifisere disse rapporteringene; noen representerer hendelser av forhold mellom unge muslimske menn og kristne kvinner hvor familiene deres nekter å akseptere deres valg. Andre rapporteringer peker på individuelle konverteringer hvor det ikke har vært noen tvang. Likevel vil noen av disse rapporteringene mest sannsynlig være autentiske; de som ofte involverer at kristne kvinner eller jenter er forsvunnet, eller hvor bortføringen hadde vitner. Grunnet stigma om både religiøs konvertering og den seksuelle trakasseringen underforstått av bortføringer i det egyptiske samfunnet, vil de fleste av tilfellene være vanskelig å dokumentere uavhengig av ofrenes religiøse tilknytning. I

verste tilfelle vil de gå underdokumentert eller ikke rapportert i det hele tatt.

Blasfemilov og begrensninger på religiøse ytringer

Artikkel 98(f) i den egyptiske straffeloven forbyr borgere å «latterliggjøre eller fornærme himmelske religioner eller oppfordre til sekterisk strid». Egyptiske myndigheter fortsetter å bruke denne loven mot «forakt for religion,» eller blasfemi, for å arrestere, dømme og fengsle muslimer, kristne, ateister og medlemmer av mindre religiøse grupper som praktiserer noe som avviker fra islamsk tro. Det var minst fem domstilfeller i 2018, hvor den ene ble henlagt etter anke. Påtalemyndigheten startet også undersøkelser på minst åtte nye saker; i fem av dem forble de tiltalte i husarrest mens de avventet rettsak.

Denne blasfemiloven gjelder også aktiviteter som angivelig setter på spill samfunnsharmonien eller som veldig vagt fornærmer religion, hovedsakelig islam. Egypts juridiske system tillater privatpersoner å anklage egyptiske borgere til offentlige påtalemyndigheter for vurdering. Dette rammeverket er spesielt utsatt for misbruk av blasfemiloven. Det er også vanlig at påtalemyndigheter knytter blasfemirelaterte anklager til urelaterte rettsaker som involverer brudd på det tvetydige konseptet om «offentlig orden». For eksempel i juli 2018, var det en rettsal i Kairo som dømte en libanesisk turist, Mona al-Mazbouh, for å «spre falske rykter som ville skade samfunnet, angripe religion og offentlig uanstendighet» ved at hun delte en video på sosiale medier hvor hun klagde på opplevd seksuell trakassering under hennes opphold i Egypt. Hun ble dømt til åtte år for anklagelsen, men dommen ble avvist og hun ble deportert til Libanon i september.

Mens majoriteten av dem som blir anklaget for blasfemi er sunnimuslimer, er flesteparten som faktisk blir dømt og fengslet for blasfemi kristne, ateister og andre religiøse minoriteter. I desember 2018 ble Abdo Adel, en koptisk kristen i Minya, dømt skyldig for å «fornærme islam i første grad» etter at han i

juli publiserte et innlegg på Facebook som sammenlignet profeten Muhammad med Jesus. Han ble dømt til tre år i fengsel. Som et tegn på de samfunnsrelaterte konsekvensene som ofte dukker opp etter blasfemianklager, resulterte det i at en mobb angrep koptiske hjem i Adels landsby etter at nyheten om hans arrestasjon ble gjort kjent. Dette tvang kristne til å gå i skjul i flere dager. Ingen av opprørerne opplevde noen juridiske konsekvenser etter det forutsatte utfallet av et tilrettelagt forsoningsmøte. I mellomtiden har politiet arrestert og løslatt ateisten Sherif Gaber opptil flere ganger siden han først ble anklaget for blasfemi i 2013, inkludert hans nylige arrestasjon og løslatelse i mai 2018. Ifølge Gaber selv har egyptiske myndigheter siden forhindret han i å forlate landet. Han frykter derfor å bli fengslet over lang tid og har dermed gått i skjul.

Mindre religiøse grupper: Bahai, Jehovas Vitner, konvertitter og jøder

Mens koptiske kristne representerer den største ikke-sunnimusliske befolkningen i Egypt, er landet også hjem for andre religiøse minoritetsgrupper som også opplever press fra myndigheter. Bahai-samfunnet har vært formelt bannlyst i om lag 60 år som et resultat av en resolusjon utstedt av daværende president Gamal Abd al-Nasser. Siden bahai-ekteskap ikke er anerkjent, kan fremdeles ikke gifte bahaier eie identitetskort, noe som gjør det umulig for dem å registrere seg på skolen, eie en bil, eller gjennomføre daglige transaksjoner gjennom bankkonto. Andre bahaier kan eie et identitetskort kun dersom de skriver «--» i det obligatoriske feltet for religion siden de eneste tilgjengelige valgene er islam, kristendom eller jødedom. Egyptiske embetsmenn forteller at statusen til bahaier er en alvorlig sak og at det er usannsynlig at myndighetene vil oppheve resolusjonen som bannlyser anerkjennelsen av bahaier i nærmeste fremtid. Jehovas Vitner gjenstår også som bannlyst etter en resolusjon i 1960; det er tillat å møtes i private hjem dersom de er 30 personer eller færre. Gjentakende forespørsler om å utvide dette antallet har blitt avvist eller ignorert. Jehovas Vitner har fremdeles ikke lov til å ha deres egne gudshus

og kan heller ikke importere bibler eller annen religiøs litteratur.

Egyptiske myndigheter anerkjenner ikke konverteringer av muslimer til andre religioner. Egyptisk-fødte muslimer som har konvertert til kristendommen eller andre religioner kan fremdeles ikke endre deres religiøse tilhørighet på identitetskortet, og i mange tilfeller opplever konvertittene gjentatt samfunnsfiendtlighet. I tidligere saker hvor konvertitter har gått til sak for retten til å endre deres religiøse tilhørighet på identitetskortet, har egyptiske domstoler stått ved at det er forbudt for muslimer å konvertere fra islam basert på prinsippene i islamsk lov. Dette er fordi konvertering blir sett på som en fornærmelse av islam, og det vil true offentlig orden ved å friste andre muslimer til å konvertere. I 2018 forble det systematiske problemer for borgere som konverterte til islam for så å konvertere tilbake til kristendommen å få dette endret på identitetskortet. På tross av en lov som kom i juli 2011 som skulle gjøre det enklere å stadfeste sin religion på identitetskortet – istedenfor å erklære seg «tidligere muslim» - har det forblitt veldig vanskelig i praksis for disse borgerne å besitte et identitetskort.

Egyptis forhistoriske jødiske tilstedeværelse er nær å bli utryddet. Det finnes i dag færre enn 20 egyptiske jøder tilstede i landet. Mens antisemittiske følelser forble vedvarende i egyptiske medier og samfunnet generelt, har myndigheter hatt flere offentlige uttalelser i 2018 som oppmuntret økt toleranse mot landets jødiske arv. I november markerte president El-Sisi på 'World Youth Forum' at jøder burde ha like rettigheter som muslimer og kristne til å bygge gudshus i Egypt. Departementet for Antikviteter kunngjorde i desember at presidenten hadde avsatt \$72 millioner til oppbyggingen av Egyptis jødiske kulturelle arv.